

Bij-praten,

Begin juni schrok Nel van de binnengekomen post. Er lag een envelop op de mat, aan mij gericht, met in grote letters "Medische post" van de Wageningse Universiteit. Wat ik wel niet onder de leden had wilde Nel wel graag weten. Ik kon haar gelukkig snel geruststellen. Dit onderzoek betrof niet mijn medische toestand maar dat van honingbijen. Dit jaar wordt een landelijk onderzoek uitgevoerd door de Wageningse Universiteit naar het latent voorkomen van sporen van Amerikaans vuilbroed.

Dit vraagt om een kleine uitleg. Amerikaans vuilbroed is een broedziekte bij honingbijen. Het is een bacterie-ziekte waarvan de bacterie-sporen in rust, jaren lang aanwezig kunnen zijn op materialen die gebruikt worden door imkers zoals lege bijenkasten of kastonderdelen. Bij kleine hoeveelheden kunnen de sporen een gezond volk niet ziek maken. Maar zwakke volken zijn nog wel gevoelig voor deze sporen. In Nederland wordt deze ziekte gemiddeld 1 keer per jaar gevonden. Imkers die deze ziekte vermoeden in hun volken zijn verplicht om dit te melden bij een bijengezondheidscoördinator. Na controle en een bevestiging door middel van een laboratoriumtest wordt een vervoersverbod ingesteld van 3 km rondom de besmettingshaard totdat de ziekte bestreden is.

In Nederland hebben we de regel dat zieke volken worden vernietigd en besmet materiaal grondig moet worden gereinigd. In de ons omringende landen worden zieke volken niet vernietigd maar op een bepaalde manier behandeld. In de ons omringende landen komt de ziekte vaker voor dan in Nederland. Toch kan deze ziekte latent aanwezig zijn. Latent betekend dat de ziektekiemen wel aanwezig zijn maar er geen zichtbare ziekteverschijnselen te zien zijn.

Om nu meer zicht te hebben hoe vaak en waar in Nederland sporen van deze ziekte aanwezig zijn, is aan een grote groep imkers gevraagd om mee te doen aan dit onderzoek. Het onderzoek hield in dat van 3 verschillende bijenvolken een voederkransmonster genomen moest worden. Een voederkransmonster bestaat uit de honing die vlak boven het broednest in de raat zit. Door deze met een eetlepel uit de raat te drukken kan deze honing in een buisje verzameld worden. Zie bijgevoegde foto. Deze honing wordt in het laboratorium verder onderzocht op de aanwezigheid van de sporen van de bacterie dat Amerikaans vuilbroed veroorzaakt. Aan het einde van dit jaar worden alle deelnemers van dit onderzoek geïnformeerd over de uitslag van dit onderzoek.

Deze bijenziekte is niet besmettelijk voor mensen. Ik laat elk jaar mijn bijenvolken onderzoeken op de aanwezigheid van Amerikaans vuilbroed en tot nu toe is deze nog niet aangetroffen. Dit jaarlijkse onderzoek is mogelijk minder precies dan het onderzoek dat nu door Wageningen wordt uitgevoerd. Ik kom hierop terug in een volgende bij-praten als ik de resultaten heb ontvangen.

Op dit moment zijn de volken zich al weer aan het voorbereiden op de winter. De wintervoorraad wordt nu verzameld. Naast de 15 kilo honing die elk volk als wintervoorraad nodig heeft, is een voorraad stuifmeel ook zeer belangrijk. Het is dan ook heel fijn dat veel volkstuinters bloemen in hun tuin hebben staan die rond deze tijd van het jaar nog in bloei staan zoals bijvoorbeeld Cosmea.

Tetradium daniellii of wel Bijenboom

4 jaar geleden kreeg ik een zaailing van de bijenboom. Ik heb deze achter de bijenstal geplant. Dit jaar is dit boompje voor het eerst in bloei gekomen. Deze boom bloeit met grote schermen van kleine witte bloempjes. Het wonderlijke is dat de eerste bloempjes alleen meeldraden hebben. Dit zijn dus mannelijke bloemen. Als deze verwelken zitten in elke tros nog heel veel dichte knoppen. Een week later gaan deze knoppen pas open en hebben alleen een stamper; vrouwelijke bloemen dus. Dit is één van de manieren van de natuur om inteelt tegen te gaan. Toch vormen zich zaden in een deel van de bloemschermen. Blijkbaar staat er nog een zelfde soort boom in de buurt waardoor toch stuifmeel van de mannelijke bloemen op de vrouwelijke bloemen terecht is gekomen. Tijdens de bloei wordt de

boom heel druk bezocht door hommels en bijen. De paar weken dat de boom in bloei stond was het een gegons van de insecten. Dat belooft nog wat, als de boom wat groter is. Mocht je zelf nog ruimte hebben voor een leuke boom die een mooie witte bloei geeft en nog eens goed is voor insecten dan heb ik, op het einde van dit jaar, zaden beschikbaar. Het eerste jaar de jonge plantjes wel beschutten tegen vorst. Als de boom een paar jaar oud is dan is deze daar beter tegen bestand.

In september en oktober vindt in het bijenvolk een belangrijke verandering plaats. De kortdurende zomerbijen worden langzaam vervangen door een nieuwe generatie van lang levende winterbijen. Leeft een zomerbij ongeveer 6 weken, een winterbij kan wel 6 maanden oud worden. De hoeveelheid bijen neemt ook langzaam af van ongeveer 40.000-50.000 bijen in de zomer naar een 15.000 winter bijen.

We hopen natuurlijk op een mooie nazomer met veel plezier in onze tuinen en alles wat daar bloeit en groeit.

Met vriendelijke groet,
Leo van der Heijden. Tuin 136